

สาร

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

เรียน ท่านผู้พิพากษา ท่านผู้พิพากษาสมทบ
และบุคลากรของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร

โดยที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๐ ถึงมาตรา ๙๔ กำหนดให้ศาลมีอำนาจใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาหลังฟ้องคดี โดยมีเจตนารมณ์เพื่อใช้เป็นวิธีการเบี่ยงเบนคดีของเด็กหรือเยาวชนที่สำนึกออกไปจากกระบวนการพิจารณาคดีตามปกติโดยเร็ว ซึ่งเป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกอย่างหนึ่งสำหรับเด็กและเยาวชนที่นำมาใช้เสริมกับกระบวนการยุติธรรมปกติ เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนแต่ละคน แต่มีใช้ทางเลือกหนึ่งเดียวของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ศาลจะต้องนำมาใช้กับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดทุกคดีทุกคนไป เพียงแต่เมื่อศาลเห็นว่าคดีอยู่ในหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดและหากนำวิธีจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณาพิพากษา ศาลควรนำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหาย ให้สมดังเจตนารมณ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ด้วย ซึ่งขอเน้นให้เข้าใจตรงกันว่า การนำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้ต้องเป็นประโยชน์ต่อทั้งอนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายด้วย มิใช่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด โดยเฉพาะ ซึ่งหากเป็นกรณีหลังก็ไม่ควรนำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้บังคับ

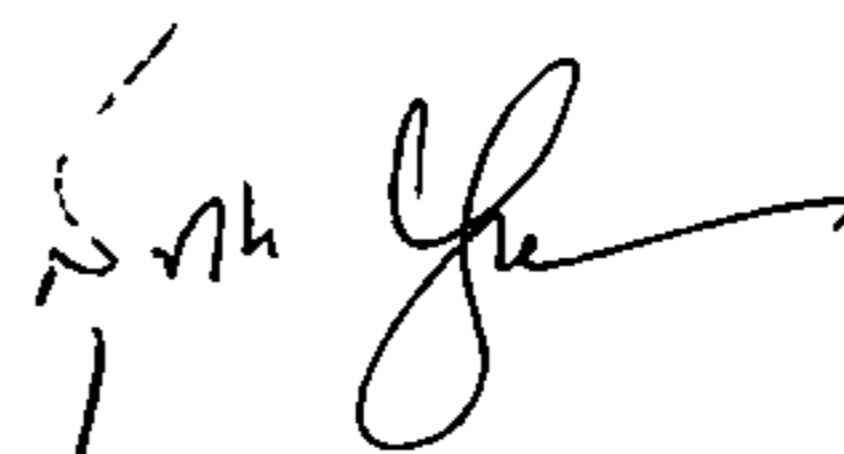
นอกจากนั้น พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๓๒ กำหนดให้มีอำนาจใช้มาตรการแทนการพิพากษาคดี หลังจากมีการพิจารณาคดีเสร็จสิ้นแล้ว หากศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดที่ไม่เป็นภัยร้ายแรงและมีแนวโน้มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น หากเด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามมาตรการที่ศาลกำหนดจนครบถ้วน มีผลให้ศาลไม่ต้องพิพากษาคดี ทำให้เด็กหรือเยาวชนไม่มีตราบาปติดตัวและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการยุติธรรมอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับเด็กและเยาวชนที่นำมาใช้เสริมกับกระบวนการยุติธรรมปกติ แต่การใช้มาตรการแทนการพิพากษาคดีมีหลักเกณฑ์เพียงว่า พฤติการณ์ของเด็กหรือเยาวชนในการกระทำความผิดไม่เป็นภัยร้ายแรง

/ต่อสังคม...

ต่อสังคมเกินสมควร เด็กหรือเยาวชนมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น โดยไม่มีข้อจำกัดว่า คดีควรมีอัตราโทษเพียงใด ทั้งให้ศาลเพียงสอบถามผู้เสียหายเท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหาย และไม่ต้องสอบถามโจทก์ว่าจะคัดค้านหรือไม่ ซึ่งกฎหมายเปิดกว้างให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจอย่างมาก การใช้มาตรการแทนการพิพากษาคดี จึงต้องใช้อย่างรอบคอบและระมัดระวัง มิใช่ใช้ได้ทุกคดี กฎหมายมีเจตนารมณ์ต้องการให้ศาลใช้เป็นทางเลือกเพื่อช่วยเหลือเด็กหรือเยาวชนที่หลงผิด เช่น เข้าไปมีส่วนร่วมกับเพื่อนที่กระทำความผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายมากนัก หรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเพียงเล็กน้อย เป็นต้น ซึ่งถือว่าไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควร หากศาลให้โอกาสเด็กหรือเยาวชนตามตัวอย่างดังกล่าวได้ปรับปรุงแก้ไขตนเอง จนเด็กหรือเยาวชนได้เรียนหนังสือและอยู่กับครอบครัวในสังคมโดยปกติสุข ย่อมเป็นผลดีต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนมากกว่า มีคำพิพากษาลงโทษที่จะทำให้เด็กหรือเยาวชนต้องมีตราบาปติดตัวไปตลอดชีวิต

สรุป มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาและมาตรการแทนการพิพากษาคดี เป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกหนึ่งสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่กฎหมายกำหนดขึ้นใหม่ ให้ศาลได้ใช้เป็นทางเลือกเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชนมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนแต่ละคน แต่การพิจารณาและพิพากษาคดีในศาลซึ่งเป็นกระบวนการยุติธรรมปกติก็ยังคงมีและใช้ได้เหมือนเดิม

จึงเรียนมาเพื่อทราบและใช้เป็นแนวปฏิบัติงานต่อไป

(นายสุภัทร อยู่ถนอม)

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

๓ มิถุนายน ๒๕๕๗